

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА: РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ

Л. А. Онищук,

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Інститут педагогіки НАПН України, головний науковий співробітник
відділу інновацій та стратегій розвитку освіти,
vldonischuk@ukr.net

Анотація. У статті висвітлено дані емпіричного прогнозу – випереджувальної інформації суб'єктів управління різних рівнів (директорів шкіл, їхніх заступників, вчителів, учнів, батьківської громадськості) про розвиток Нової української школи, одержані шляхом використання методу екстраполяції поточної інформації, знань про минуле й теперішнє.

У формі теоретичних положень представлено результати наукового опрацювання даних емпіричного прогнозу, які за умови уведення в дію активного чинника – Закону України «Про освіту» та його дотримання суб'єктами управління різних рівнів, зміни суспільної свідомості, підвищення уваги громадськості і владних структур до проблем Нової української школи та успішної реалізації системних змін, передбачених реформою загальної середньої освіти, стануть одним із засобів переведення декларацій і теоретичних абстракцій у практичну площину, призведуть до зміцнення її ідентичності, посилення її позиції в суспільстві, державі та за її межами.

Ключові слова: емпіричні прогнози, прогнозні дані, Нова українська школа, реформа загальної середньої освіти.

Постановка проблеми. Державна політика у сфері реформування загальної середньої освіти визначає орієнтири розвитку Нової української школи. Як інститут соціалізації вона актуалізуватиме процес

цілеспрямованого формування ціннісної орієнтації учнів на освіту як життєву цінність.

Основні напрями реформування загальної середньої освіти, які відображено в національному законодавстві та нормативно-правових актах, свідчать про те, що перед педагогічною наукою і практикою висунуто низку складних і відповідальних завдань, пов'язаних з упровадженням формальних моделей професійного зростання вчителя через створенням інноваційних офлайн і онлайн продуктів, зокрема таких, як: літні школи, групові та індивідуальні тренінги, курси, перегляд і аналіз уроків, коучинг і наставництво, конференції, семінари, майстерні, професійне навчання спільнот, самоосвіта тощо; обґрунтуванням змісту освіти на компетентнісній основі та нової структури навчання; розбудовою педагогіки співробітництва; усупільненням (автономізацією) закладів освіти [3], вирішення яких зумовлює необхідність використання суб'єктами управління педагогічної прогностики та розроблення коротко-, середньострокових прогнозів.

У контексті реформування загальної середньої освіти Нова українська школа стане центром соціально-культурної активності учительських спільнот. Її пріоритетну мету визначатиме інтенсифікація їхньої участі в усіх сферах суспільного життя країни, регіону, міста, села, орієнтована на реалізацію універсальних загальнолюдських цінностей; актуалізацію ідеї єдності полінаціонального різноманіття культур в Українській державі – надважливої ідеї сучасної філософії освіти, покликаної «відновити єдність людини й світу» (В. Д. Щедровицький); глибоке вивчення, критичне осмислення та широке представлення в змісті загальної середньої освіти соціального досвіду людства, що передається одним поколінням іншому; добровільне входження представників урядових установ, місцевих громад, етнічних меншин, бізнесу до складу органів державно-громадського управління, діяльність яких спрямовуватиметься на підвищення якості життя, індикатором,

«вимірювачем» (А. І. Субетто) якого стане здорове населення [7, с. 147] через створення, перш за все в освіті, соціальних можливостей для творчого розвитку кожної людини і суспільства в цілому.

У форматі дослідження емпіричний прогноз [1], одержаний у процесі спостереження суб'єктів управління різних рівнів (директорів шкіл, їхніх заступників, вчителів, учнів, батьківської громадськості) за повсякденною діяльністю школи, розглядається як процес отримання випереджувальної інформації про об'єкти її прогнозування без спеціального наукового обґрунтування, заснованій лише на методі екстраполяції поточної інформації, знань про минуле й теперішнє.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що різні аспекти досліджуваної проблеми стали предметом активних дискусій, обговорення та системних досліджень учених і практиків – В. Бурової, Л. Калініної, О. Локшиної, Г. Матвєєвої, І. Маріуц, В. Мелешко, О. Онаць, І. Осадчого, Н. Островерхової, Л. Паращенко, О. Пастовенського, В. Рогової, Я. Стемковської, Л. Шалаєвої, М. Шевцова та ін.

Формулювання цілей статті.

1. Науково опрацювати дані емпіричного прогнозу щодо розвитку Нової української школи.
2. Обґрунтувати положення, що вміщують інформацію про реалії і перспективи розвитку Нової української школи в контексті реформування загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу. Стратегічні орієнтири реформи загальної середньої освіти визначають головні напрями діяльності Нової української, які у форматі дослідження є об'єктами прогнозування її інноваційного розвитку.

Докорінна та системна реформа загальної середньої освіти передбачає ухвалення нових державних стандартів, заснованих на окреслених у «Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи» ключових компетентностях, які мають бути наскрізними в змісті

навчальних предметів і необхідними для успішної самореалізації особистості; запровадження нового підходу «педагогіка партнерства» в системі: «учень – учитель – батьки»; підвищення мотивації вчителя як провідника докорінних і системних змін через збільшення оплати праці, надання академічної свободи та стимулювання його професійного зростання; створення нової структури школи; децентралізацію управління, що призведе до часткової автономізації закладів освіти; справедливий розподіл публічних коштів, що забезпечить рівний доступ учнів до якісної освіти; переосмислення ролі вчителя й учня, зумовлене розподілом відповідальності між ними за результати навчання.

Нова українська школа як провідник соціальних, соціокультурних і педагогічних інновацій з першого вересня цього року вийде на стратегічні позиції, покликані реалізувати план заходів, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів на 2017-2029 рр. Його успішна реалізація суб'єктами управління різних рівнів потребує наукового обґрунтування управлінських рішень на основі розрахунку не лише затрат, але й економічних, соціальних та особистісних ефектів із використанням сучасних методик випереджувального експериментування та соціально-економічного й психолого-педагогічного прогнозування. Лише за цієї умови Нова українська школа стане не лише адаптивною, а й інноваційною, прогностичною, критично-креативною, такою, що не лише «йтиме в ногу з часом», а й за всіма показниками діяльності випереджатиме загальний соціально-економічний розвиток країни.

Ця думка є суголосною з висновками Алвіна Тоффлера – американського футуролога, лауреата Нобелівської премії, який дав відповідь на питання, яке не має національних кордонів і сьогодні хвилює наше суспільство: «Якою має бути Нова українська школа?».

Аналізуючи діяльність американської школи, вчений використав соціальний прогностичний ресурс, побудований на інтерполяції й передбаченні. Навчання в школах, які рухалися «п'ятами» вперед до

системи, що повністю себе вичерпала, він назвав «безнадійним анахронізмом» і дійшов такого висновку: виклики завтрашнього дня потребують не мільйони поверхово начитаних людей, які виконують вказівки, «не моргнувши оком», а людей, які в умовах ринку зможуть знайти себе, обрати свій шлях та адаптуватися до будь-яких змін. За цієї обставини кожен заклад освіти повинен запропонувати учням десятки предметів, заснованих на передбаченнях про такі майбутні потреби, як безперервна освіта, продуктивні зв'язки та право вибору [8].

Міркування А. Тоффлера примушують замислитися, чи зможе Нова українська школа повною мірою виконати соціальне замовлення на загальну середню освіту? Дані емпіричного прогнозу, отримані за результатами опитування, анкетування, діалогічного спілкування з директорами шкіл, їхніми заступниками, вчителями, учнями, батьківською громадськістю, дали можливість визначити реальний стан справ у системі загальної середньої освіти та закладах освіти зокрема і з'ясувати, якими проблемами переймаються різні педагогічні спільноти.

Із загального числа респондентів 91,3% вважає, що падіння престижу професії вчителя пов'язане із фінансуванням освітньої галузі за залишковим принципом, зниженням рівня професійно-педагогічної компетентності вчителя, який за фінансової скрути змушений був шукати додатковий заробіток, а відтак і зниження якості знань випускників загальноосвітньої школи; процвітанням корупційної складової в системі загальної середньої освіти, яка сформувала зневажливе ставлення до педагогічних працівників.

82,6% респондентів вважають, що зміцнення ідентичності Нової української школи, посилення її позиції в суспільстві, державі та за її межами можливі за умови зміни суспільної свідомості, підвищення уваги громадськості і владних структур до її проблем та успішної реалізації системних змін, передбачених реформою загальної середньої освіти. За їхніми переконаннями, ефективність системних змін залежатиме від

кваліфікованого управління директорами шкіл інноваційними процесами (78,2%) та раціонального використання ними нових методів управління (82,7%); критичного осмислення й усвідомлення суб'єктами управління різних рівнів і громадськістю сутності системних змін у загальній середній освіті, зокрема: особливостей галузевого управління в умовах його децентралізації (91,7%); переосмислення ролі вчителя й учня в навчально-виховному процесі та забезпечення їхньої суб'єктності.

Емпіричні дані, отримані за результатами опитування вчителів і керівників закладів освіти (86 осіб), свідчать про те, що в умовах запровадження компетентнісного підходу в навчально-виховний процес закладів загальної середньої освіти, реалізації вчителем академічної свободи, становлення й розвитку педагогіки партнерства в системі «вчитель – учень – батьки» проблема навчання вчителя впродовж життя набуде особливої актуальності. Модернізація наявних загальнодержавних моделей професійного зростання та запровадження інноваційних на шкільному і міжшкільному рівнях сприятимуть обранню вчителем місця й способу підвищення кваліфікації та визначенню власної траєкторії щодо вдосконалення професійно-педагогічної компетентності.

Ця категорія респондентів із розумінням ставиться до проблем післядипломної професійної підготовки вчителів і керівників закладів, яка, за їхніми переконаннями, має бути актуальною, інноваційною, інтерактивною, такою, що врахує професійний рівень кожного вчителя.

Надзвичайно актуальною є точка зору учасників освітнього процесу щодо поліфункціональності Нової української школи, яка перебере на себе спектр соціальних проблем, зокрема таких, як: адаптація і розвиток соціальної активності учасників освітнього процесу в умовах локальних і глобальних змін; збереження, захист і примноження культури, зокрема класичної, яка інтенсивно витісняється поп-культурою, бібліотечної і книжної культур, які відходять у минуле; формування в молоді критичного ставлення до теле-, радіопередач, інших засобів масової інформації, що

трансляють насилля, катастрофи, смерть. Іншими словами, педагогічні спільноти плекають надію, що Нова українська школа за підтримки держави і суспільства виконає важливу соціальну місію – стане провідником педагогічних, соціальних і соціокультурних інновацій, bastіоном високих моральних і соціальних традицій.

Реалізація державної політики щодо реформування загальної середньої освіти позначиться на зміні основних характеристик діяльності Нової української школи, зумовить необхідність розроблення цілей цих змін і стратегії щодо їх досягнення. За цієї обставини аналітичний етап стратегічного планування її діяльності включатиме такі питання: «Чим одна (окремо взята) школа відрізняється від інших?». «На вирішення яких проблем спрямовується діяльність педагогічного колективу?». «Які цілі він прагне досягти та в якій спосіб?». «Який ресурс має школа?».

Опрацювання даних емпіричного прогнозу дало можливість сформулювати теоретичні положення, які вміщують інформаційний матеріал прогностичного характеру:

1. Стратегія досягнення цілей зміни основних характеристик діяльності Нової української школи в умовах реформи загальної середньої освіти (структура, ресурс, організація навчально-виховного процесу, технології навчання) знайде своє вираження в проектах і програмах.

2. Ефективність системних змін у Новій українській школі зумовлюватиметься і залежатиме від розв'язання низки першочергових невідкладних завдань. Зокрема, педагогічні колективи кожного закладу освіти у близькій перспективі визначать і сформулюють його функціональне призначення (місію) та визначать, на які цінності необхідно спрямувати освіту учнів – «транзитних» об'єктів прогнозування, які в умовах безперервного розвитку постійно змінюються; виокремлять унікальну складову в характеристиці школи, яка відрізнятиме її від інших; визначать перспективи розвитку закладу освіти та розроблять його модель; виявлять характер запиту суспільства до Нової української школи,

зумовлений вимогами сьогодення; розроблять план організаційних заходів щодо залучення педагогічного колективу до розроблення цілей змін основних характеристик діяльності школи і стратегії щодо їх досягнення; виявлять позитивні/негативні чинники, які впливатимуть на становлення й розвиток організаційної культури закладу освіти та розроблять кодекс соціальної відповідальності суб'єктів управління за її стан.

3. В умовах реформування змісту і структури навчання загальної середньої освіти збільшиться об'єм вивчення об'єктів прогнозування, безпосередньо не включених у практичну діяльність суб'єктів управління різних рівнів, зокрема їхніх емоційних станів. У процесі визначення ставлення вчителів до нововведень і змін за таких емоційних станів, як побоювання, недовіра, ентузіазм, байдужість суб'єкти прогнозування можуть використати чотири провідні настанови щодо позиції «цілком не згоден». Це такі, як: ретроградна настанова: «Я впевнений, що будь-які зміни – це гірше, ніж життя без змін». Консервативна настанова: «Нововведення частіше створює проблеми, ніж вирішує їх». Традиційна настанова: «Краще, коли дієш за перевіреною, усталеною методикою». Новаційна настанова: «Нові ідеї, технології ліпші за старі, хоча новими вони залишаються недовговічно, згодом вони замінюються новими і переходять в арсенал методичного «second hand».

4. Усуспільнення (автономізація) закладів освіти за відсутності належного фінансування може призвести до зміни структури та освітньої системи Нової української школи. Рівень диференціації освітньої системи визначатиметься за глибиною й широтою, зокрема глибина визначатиметься рівнем відмінності компонентів освітньої системи, яка веде до їх внутрішньої завершеності та відносної автономності. Чим більшими будуть відмінності між компонентами, тим глибшими буде диференціація освітньої підсистеми Нової української школи.

Зауважимо, що високий рівень диференціації спостерігатиметься в освітніх системах, які працюватимуть за типом: «комплекс», «школа в

школі» та надаватимуть різні види освіти – дошкільну, загальну, додаткову, допрофесійну тощо. Окрім того, освітню підсистему Нової української школи можна буде диференціювати за формами навчання: денна, вечірня, екстернат, дуальна, дистанційна, сімейна тощо.

5. Принципи предметно-практичної перетворювальної діяльності учасників освітнього процесу школи завтрашнього дня – вчителя й учня, яка є основою різновиду духовної й матеріальної культури людства, в контексті системної і докорінної реформи загальної середньої освіти дістануть подальшого розвитку. Цілком закономірно, що ускладнення її структури як соціально-психологічного явища породжуватиме певні труднощі щодо її здійснення, зумовлені суперечностями, що виникатимуть «... між рівнем психічного потенціалу особистості і рівнем його реалізації в діяльності; соціальними мотивами, пов'язаними з діяльністю, і результатами, які не корелюють з ними; високим рівнем очікувань і низьким рівнем психологічної готовності особистості до здійснення діяльності, яка б її задовольняла; необхідністю адекватного оцінювання ситуації на початку діяльності і неспроможністю здійснювати його кваліфіковано; необхідністю прогнозування ходу й перспектив діяльності і відсутністю вмінь щодо реалізації означеного процесу; постійно зростаючим рівнем вимог до людини, що визначаються характером діяльності в умовах її інтенсифікації, і недостатнім рівнем соціально-психологічної готовності щодо її здійснення» [2, с. 9].

6. У близькій перспективі методологічна культура вчителя як структуроване явище, яке не формується стихійно, потребуватиме тривалого, цілеспрямованого зростання в системі методичної роботи школи, передбачатиме перехід від жорсткої нормативності до евристичності та наявність настанови на проблемність навчання і науковий пошук.

7. Загальновідомо, що пріоритетним системотвірним чинником навчання, виховання й розвитку учнів є зміст освіти як педагогічна модель

соціального досвіду. В умовах реформування загальної середньої освіти діяльність учня – учіння як внутрішня складова змісту освіти спрямовуватиметься на створення ним власного змісту освіти. У близькій перспективі особливої актуальності набуває проблема співвідношення діяльнісного й інформаційного компонентів змісту освіти, у віддаленій – проблема розроблення метапредметного змісту освіти як джерела освіти людини впродовж життя.

Філософське осмислення стану педагогічної науки та освітньої практики в контексті системних і докорінних змін в освітній галузі, орієнтація на розвиток особистості, відмова від авторитаризму в педагогічному спілкуванні, використання компетентнісного підходу в процесі конструювання змісту освіти, оптимізація взаємозв'язку педагогічної науки і практики – набудуть основних ознак прояву олюднення освітнього середовища і відповідатимуть настановам гуманістичного мислення [4, с. 52].

8. Децентралізація управління загальною середньою освітою призведе до створення нових за структурою і функціями закладів освіти, що вплине на зміну їх мережі, типологію, оновлення змісту статутної діяльності та появи значної кількості приватних закладів освіти.

Децентралізація управління загальною середньою освітою передбачає реалізацію суб'єктами управління різних рівнів таких дій, як: вивчення і педагогічний аналіз демографічної ситуації в окремо взятому селі, місті, мікрорайоні, районі, області, наявності транспортних ресурсів і комунікацій із метою вивчення попиту на освітні послуги (він здійснюватиметься за результатами емпіричної вибірки, даних статистичного центру); визначення «вузлів» освітньої мережі, становлення і розвиток опорних закладів освіти з урахуванням територіального розташування населених пунктів; налагодження й розгортання роз'яснювальної роботи серед споживачів освітніх послуг через засоби масової інформації; залучення територіальних громад та органів місцевого

самоврядування до управління Новою українською школою; організація та проведення моніторингу її діяльності тощо.

Висновки й перспективи подальших досліджень.

За умови уведення в дію активного чинника – Закону України «Про освіту» та його дотримання Нову українську школу характеризуватиме високий технологічний рівень, новітнє навчально-методичне й інформаційне забезпечення, потужний кадровий потенціал.

Якщо адміністративна вертикаль і надалі буде конструктивно підтримувати, регулювати і стимулювати розвиток Нової української школи, то ефективність реформи загальної середньої освіти стане очевидною. Важливо щоб нововведення, передбачені реформою, не здійснювалися адміністративними методами, які подавлятимуть ініціативу її безпосередніх виконавців, сприятимуть поверненню рецидиву «процентоманії», формальних показників і звітів про оманливі досягнення.

Успіх якісних змін у Новій українській школі неможливий без вчителя – компетентного, мотивованого, відповідального за кожну педагогічну дію і вчинок. У ближній перспективі наукова робота вчителя стане системотвірним чинником навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності суб'єктів учіння, підсилить методологічний аспект його професійної підготовки в системі внутрішньошкільної методичної роботи.

Для того, щоб «моральна регуляція внутрішнього життя закладу освіти домінувала над формально-адміністративною» [5, с. 106] суб'єкти управління різних рівнів мають керуватися важливим принципом: «Починаючи нову справу, потурбуйся про те, щоб її підґрунтям був надійний ціннісний фундамент».

У контексті реформи загальної середньої освіти перспективним напрямом дослідження стане проблема розвитку нової галузі педагогіки – педагогічної політології – вчення про умови і способи реалізації рекомендацій науки в освітній політиці.

Використані джерела

1. Лежнина М. Л. Детерминация прогнозирования. – Л.: Изд-во Ленинград. ун-та. – 1983. – 111 с.
2. Методология педагогики: новый этап: учеб. пособие для студ. Высш. учеб. заведений/ В.В. Краевский, Е. В. Бережнова. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 400 с.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. – К.: Міністерство освіти і науки України, 2016. – 40 с.
4. Онищук Л. А. Теоретико-методологічні засади конструювання та реалізації змісту освіти/ Людмила Анатоліївна Онищук // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. – К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2016. – Вип. (12). – с. 45-53.
5. Онищук Л. А. Гуманізація освіти як основна детермінанта розвитку особистості/ Онищук Людмила Анатоліївна // Український педагогічний журнал. – К.; 2017. – с. 102-108.
6. Современная модель образования, ориентированная на решение задач инновационного развития экономики (проект). URL: // <http://mon.gov.ru/files/materials/4674/avgust08.doc>.
7. Субетто А. И. Проблема ноосферогенеза и ноосферизация российского образования. Вернадскианская революция// В. И. Вернадский и Н. Д. Кондратьев: великий синтез творческих наследий. Через цикличность к моделированию будущего. Сборник тезисов и докладов. СПб, 2001.
8. Тоффлер А. Футурошок. – СПб.: Лань, 1997. – 464 с.

References:

1. Lezhnyna M. L. Determynatsyia prohnozyrovanyia. – L.: Yzd-vo Lenynhrad. un-ta. – 1983. – 111 s.

2. Metodolohyia pedahohyky: novyi etap: ucheb. posobye dlia stud. Vyssh. ucheb. zavedenyi/ V. V. Kraevskiy, E. V. Berezhnova. – M.: Yzdatelskyi tsentr «Akademyia», 2006. – 400 s.

3. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly. – K.: Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, 2016. – 40 s.

4. Onyshchuk L. A. Teoretyko-metodolohichni zasady konstruiuvannia ta realizatsii zmistu osvity/ Liudmyla Anatoliivna Onyshchuk // Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy: zb. nauk. pr. / [redkol. L. B. Lukianova (holova) ta in.]; In-t ped. osvity i osvity doroslykh NAPN Ukrainy. – K.; Nizhyn: Vydavets P. P. Lysenko M. M., 2016. – Vyp. (12). – s. 45-53.

5. Onyshchuk L. A. Humanizatsiia osvity yak osnovna determinanta rozvytku osobystosti/ Onyshchuk Liudmyla Anatoliivna // Ukrainskyi pedahohichni zhurnal. – K.; 2017. – s. 102-108.

6. Sovremennaia model obrazovaniia, oryentyrovannaia na reshenye zadach ynnovatsyonnoho razvytiia ekonomyky (proekt). URL: // [http:// mon.gov.ru/files/materials/4674/avgust 08.doc](http://mon.gov.ru/files/materials/4674/avgust%2008.doc).

7. Subetto A. Y. Problema noosferoheneza y noosferyzatsyia rossiiskoho obrazovaniia. Vernadskyanskaia revoliutsyia // V. Y. Vernadskiy y N. D. Kondratev: velykyi syntezy tvorcheskykh naslediy. Cherez tsyklychnost k modelyrovaniyu budushcheho. Sbornyk tezysov y dokladov. SPb, 2001.

8. Toffler A. Futuroshok. – SPb.: Lan, 1997. – 464 s.

Онищук Л.А., доктор педагогических наук, главный научный сотрудник отдела инноваций и стратегий развития образования Института педагогики НАПН Украины

НОВАЯ УКРАИНСКАЯ ШКОЛА: РЕАЛИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ

В статье освещены данные эмпирического прогноза – опережающей информации субъектов управления разных уровней (директоров школ, их заместителей, учителей, учащихся, родительской общественности) о

развитии объектов прогнозирования Новой украинской школы, полученные путем использования метода экстраполяции текущей информации, знаний о прошлом и настоящем.

У форме теоретических положений представлено результаты научной обработки данных эмпирического прогноза, которые при условии введения в действие активного фактора – Закона Украины «Про образование» и его соблюдения субъектами управления разных уровней, изменения общественного сознания, повышения внимания общественности и руководящих структур к проблемам Новой украинской школы и успешной реализации системных изменений, предусмотренных реформой общего среднего образования, станут одним из средств перевода деклараций и теоретических абстракций в практическую плоскость, в частности укрепления ее идентичности, усиления позиций в обществе, государстве и за ее пределами.

Ключевые слова: эмпирические прогнозы, прогнозные данные, Новая украинская школа, реформа общего среднего образования.

Onyshchuk L. A. Doctor Hab. of Pedagogical Sciences, Principal Researcher of the Innovations and Education Development Strategies Department

NEW UKRAINEAN SCHOOL: REALITIES AND PROSPECTS

Abstract. The article highlights the data of the empirical forecast – the leading information of the subjects of management at different levels (school principals, their deputies, teachers, pupils, parents) on the development of the future school forecasting facilities, using the extrapolation method of current information, knowledge of the past and present without scientific justification.

In the form of theoretical propositions, the results of the scientific processing of empirical forecast data presented. These results, under certain conditions, will become one of the means of translating declarations and theoretical abstractions into a practical plane, strengthening the identity of the

school of tomorrow, strengthening its position in society, the state and beyond. We refer to these conditions: the activation of the active factor – the Law of Ukraine “On Education” and its compliance with subjects of management of various levels, changes in public consciousness, increasing public attention and power structures to the problems of tomorrow’s school and the successful implementation of systemic changes envisaged by the reform of the general secondary education.

Keywords: empirical forecasts, forecast data, school of tomorrow, reform of secondary education.